

**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

H.Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 70 35 73, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

МЕМОРИЈАЛНОГ ЦЕНТРА СРЕБРЕНИЦА-ПОТОЧАРИ СПОМЕН ОБИЉЕЖЈЕ И МЕЗАРЈЕ ЗА ЖРТВЕ ГЕНОЦИДА ИЗ 1995. ГОДИНЕ ЗА 2008. ГОДИНУ

Број: 01/02-08-16-1-447/09

Сарајево, април 2009. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	5
1.	Увод	5
2.	Систем интерних контрола	6
3.	Планирање и извршење буџета	7
4.	Рачуноводство и финансијски извјештаји	7
5.	Расходи - извршење буџета	8
6.	Јавне набавке	9
7.	Попис имовине и обавеза	9
III	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	10

Прилог:

Табела 1. Одобрени и извршени буџет за 2008. годину

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Основ за ревизију

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Меморијалног центра Сребреница-Поточари Спомен обиљежје и мезарје за жртве геноцида из 1995. године** (у даљем тексту: Меморијални центар) и усклађености пословања са законима и прописима за годину која се завршава на дан 31. децембра 2008. године.

Одговорност руководства

Руководство Меморијалног центра одговорно је за припрему и фер презентацију ових финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања тј. Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ ("Службени гласник БиХ" број 33/07) и Правилником о рачуноводству буџета институција БиХ број 01-СТ4-16-1810/05. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја која не садрже материјално значајне погрешне исказе, одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствене процјене које су разумне у датим околностима. Руководство је такође одговорно за усклађеност пословања Меморијалног центра са важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност изражавање мишљења о финансијским извјештајима на основу ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 12/06), INTOSAI ревизијским стандардима ("Службени гласник БиХ" број 5/01) и Међународним стандардима ревизије (ISA). Ови стандарди налажу да радимо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе те да је пословање у складу са важећим законским и другим релевантним прописима.

Ревизија укључује провођење поступака с циљем прибављања ревизионих доказа о усклађености пословања и о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступка је заснован на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима. При процјени ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизионих поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су прибављени ревизиони докази довољни и одговарајући те обезбјеђују основ за мишљење ревизора.

Квалификација:

1. *Као што је наведено под тачком 7. овог Извјештаја, попис средстава и извора средстава за 2008. годину није извршен у складу са инструкцијом Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине.*

Мишљење:

Према нашем мишљењу, осим за могуће ефекте које на финансијске извјештаје може имати ставка наведена у претходном пасусу, финансијски извјештаји Меморијалног центра приказују истинито и објективно, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза на дан 31. децембар 2008. године, резултате пословања и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан и у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Финансијско пословање Меморијалног центра у току 2008. године било је у свим материјално значајним аспектима усклађено са важећом законском регулативом, осим за квалификацију наведену под тачком 1.

Сарајево, 03.04.2009. године

Замјеница генералног ревизора
Божана Трнинић

Генерални ревизор
Миленко Шего

II НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

1. Увод

Одлуком Високог представника за Босну и Херцеговину број: 53/07 од 25.06.2007. године, донесен је Закон о Меморијалном центру Сребреница-Поточари Спомен обиљежје и мезарје за жртве геноцида из 1995. године (објављено у 'Службеном гласнику БиХ', број: 49/07).

Одредбама наведеног закона оснива се Меморијални центар Сребреница-Поточари Спомен обиљежје и мезарје за жртве геноцида из 1995. године, (у даљем тексту: Меморијални центар) који је правни сљедбеник 'Фондације Сребреница-Поточари Спомен обиљежје и мезарје' Сребреница, (у даљем тексту: Фондација), установљене Одлуком Високог представника број: 102/01 од 10. маја 2001. године (објављена у 'Службеном гласнику БиХ број: 12/01, 'Службеним новинама Федерације БиХ', број: 23/01 и 'Службеном гласнику Републике Српске', број: 24/01.) и уписане у Регистар фондација од јавног интереса, Рјешењем Министарства цивилних послова и комуникација Босне и Херцеговине број: 01/6-166-1-МР/02 од 11. децембра 2002. године. Меморијални центар постаје власник све покретне и непокретне имовине која је раније припадала Фондацији (Фондација престаје да постоји и брише се из регистра фондација од јавног интереса). Меморијални центар је правно лице и регистрован је у складу са Законом о регистрацији правних лица која оснивају институције Босне и Херцеговине.

Држава Босна и Херцеговина управља Меморијалним центром путем Управног одбора Меморијалног центра који је одговоран Савјету министара БиХ. Управни одбор има финансијску одговорност и доноси све релевантне одлуке везано за рад Меморијалног центра (усваја буџет, усваја план активности, бира директора, подноси извјештаје и обавља остале задатке који су неопходни за рад Меморијалног центра).

Сједиште Меморијалног центра је у Сребреници, Поточарима. Меморијални центар се, у складу са Законом о Меморијалном центру, финансира из буџетских и донаторских средстава. Мандат и циљеви Меморијалног центра су:

- изградња и одржавање Меморијалног центра;
- пријем и исплата средстава за Меморијални центар;
- сарадња са сличним центрима, фондацијама и удружењима широм свијета;
- обављање осталих активности од значаја за Меморијални центар.

2. Систем интерних контрола¹

Извршили смо испитивање система интерних контрола рачуноводствених и административних процедура и квалитета финансијског управљања у Меморијалном центру. Циљ ових испитивања је био да се увјеримо у којој мјери су оперативни циљеви остварени и колико су поуздани подаци на којима се базирају годишњи финансијски извјештаји те да ли је финансијско управљање у складу са постојећим прописима.

Ревизија је утврдила да руководство Меморијалног центра није предузело активности на изградњи система интерних контрола у складу са широко прихваћеним моделом система интерних контрола од пет компоненти: контролног окружења, процјене ризика, контролних активности, информација и комуникација, мониторинга². Постојећи систем интерних контрола руководства није задовољавајући чиме се руководство излаже великим ризицима пословања и могућностима настанка разних неправилности и слабости у пословању. Стога скрећемо пажњу на изостанак превентивних мјера система интерних контрола које могу да пруже прелиминарне информације прије настанка нежељених догађаја. Слабости се односе на сљедеће: пословање Меморијалног центра није успостављено у складу са законима и прописима који се односе на буџетске кориснике иако је 15.02.2008. регистрован као правно лице у складу са Законом о регистрацији правних лица која оснивају институције БиХ и уврштен у Буџет институција БиХ као буџетски корисник; кашњење у доношењу Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста (донесен тек 14.11.2008. године), као битног фактора контролног окружења, што је имало за посљедицу непопуњеност систематизације потребним кадровима; непостојање интерних правила и критеријума, посебно оних који регулишу значајне категорије трошкова на којима се могу постићи евентуалне уштеде; неажурно и непоуздано рачуноводство. Наведене слабости утичу на повећан ризик од недовољно ефикасног надзора и контроле над трошењем јавног новца (донаторских и буџетских средстава).

Недостатак квалитетног система интерних контрола или његова недовољна примјена може имати негативан утицај на рационално управљање и пословање институције и ненамјенско трошење буџетских средстава. Напомињемо да ће ефикасан систем интерних контрола највише користити руководству јер такав систем осигурава (у разумној мјери) законитост пословања у свим сегментима, као и превентивно спречавање могуће грешке и евентуалне злоупотребе кориштења јавних средстава.

¹ Сагласно члану 13. став 2. Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине ревизија оцјењује финансијско управљање, функцију интерне ревизије и систем интерних контрола о чему не изражава мишљење већ извјештава о уоченим слабостима.

Систем интерних контрола подразумијева скуп поступака и мјера које предузима руководство у циљу осигурања тачног и правилног евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност са законима, заштиту имовине те ефикасно, ефективно и економично трошење јавног новца.

² Погледати Инструкцију за развој и одржавање система интерних контрола од 08.03.2005. године и Акциони план за успоставу система интерних контрола у институцијама БиХ који је усвојио Савјет министара Босне и Херцеговине.

Препорука: *Сугерише се руководству да идентификује и евидентира све значајне процесе пословања и одреди ризик материјалне грешке за сваки анализирани пословни процес (ризичи пословања), предузме додатне напоре и у складу са ризицима пословања креира ефикасан систем интерних контрола на горе споменутим компонентама, а све у циљу превентивног дјеловања од евентуалног настанка материјално значајних грешака и злоупотреба у пословању институције.*

3. Планирање и извршење буџета

Буџет Меморијалног центра за 2008. годину одобрен је у износу од 650.018 КМ, а реализован у износу 32.888 КМ, што је само 5% у односу на одобрени буџет. Већина буџетских позиција није реализована у складу са одобреним буџетом или има низак проценат реализације, тако да је остало резервисаних а неутрошених 617.130 КМ, што се види у приложеној табели 'Одобрени и извршени буџет за 2008. годину'. Један од главних разлога за овако низак проценат извршења буџета јесте чињеница да је Меморијални центар буџетска средства почео користити тек у децембру 2008. године.

Ревизија је утврдила слабости система интерних контрола овог процеса који се огледају у следећем: планирање буџета није извршено у складу са Инструкцијом Министарства финансија и трезора БиХ на основу расположивих и релевантних улазних параметара; не постоји јасан финансијски план и програм рада са јасно дефинисаним задацима и изворима финансирања; број запослених није дефинисан у складу са стварним потребама и није на вријеме усвојен Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста; не постоје урађене анализе трошкова и капиталних издатака; неефикасно кориштење - резервисање буџетских средстава. Увидом у документацију утврдили смо да Меморијални центар није Министарству финансија и трезора БиХ достављао прописане кварталне/тримјесечне извјештаје о извршењу буџета и да није успоставио квалитетно и ефикасно извјештавање о извршењу буџета кроз редовне састанке, мјесечне извјештаје и анализе у писаној форми.

Препорука: *Буџет треба планирати на основу свих расположивих и релевантних улазних параметара, с обзиром да је квалитетно планирање буџета, као стратешки важна основа за осигурање материјалних и људских ресурса, веома значајно за економично и ефикасно управљање средствима. Предлажемо да се, због дислоцираности Меморијалног центра, а у циљу ефикасног и економичног праћења извршења буџета, заједно са Министарством финансија и трезора БиХ изнађе могућност евидентирања буџета кроз ИСФУ систем те уведе мјесечно праћење извршења буџета по свим буџетским позицијама са анализама расположивости средстава до краја године.*

4. Рачуноводство и финансијски извјештаји

Рачуноводство: Рачуноводствене услуге за потребе Меморијалног центра у 2008. години обављао је рачуноводствени сервис 'Светлост' на основу уговора склопљеног 01.01.2008. Меморијални центар се сусреће са проблемом неажурног

и неуредног рачуноводства, што у доброј мјери ограничава дјеловање система интерних контрола и значајно повећава ризике пословања. Меморијални центар није имао запослену особу која би била задужена за комуникацију између институције и рачуноводственог сервиса. Такође, није запослен нити благајник па се и благајна водила неуредно и неажурно. Неажурна рачуноводствена документација дијелом је резултат нерашчишћених почетних стања и односа из ранијих година (нпр. стална средства нису евидентирана и исказана реално и фер по тржишној вриједности; не постоји јасна аналитика почетних стања; не постоји јасно дефинисана структура донација као ни потребне помоћне евиденције са аспекта свеобухватности донација; не постоји комплетна документација за поједине расходе из ранијих година из које би било видљиво на што се исти односе). Нерашчишћена почетна салда из ранијих периода, заједно са неуредним и неажурним рачуноводством повећавају ризик од нерационалног и неефикасног кориштења јавних средстава.

Препорука: *Препоручује се руководству да, без одлагања, посвети пуну пажњу и системски приступи проблематици вођења рачуноводства и да се успостави потпуни надзор. Такође предлажемо да се успостави боља сарадња са Министарством финансија и трезора БиХ и да се траже потребне инструкције у циљу успостављања ажурног и тачног рачуноводства као добре основе за доношење пословних одлука у циљу транспарентног и законитог пословања.*

Финансијски извјештаји: Меморијални центар је Министарству финансија и трезора БиХ, у складу са Правилником о финансијском извјештавању, предао финансијске извјештаје. Међутим, анализом достављених финансијских извјештаја и увидом у документацију установили смо да исти нису комплетни, тј. недостају информације о стању система интерних контрола, анализе уз финансијске извјештаје те да није закључена Главна књига (Министарство финансија и трезора БиХ није провело закључна књижења).

Препорука: *Канцеларија за ревизију препоручује Меморијалном центру да финансијске извјештаје сачињава у потпуности у складу са Правилником о извјештавању Министарства финансија и трезора БиХ, да побољша контролу израде и објављивања годишњих финансијских извјештаја те да исте разматра и усваја на сједници Управног одбора.*

5. Расходи - извршење буџета

Расходи Меморијалног центра су остварени у укупном износу од 929.659 КМ од чега се на буџетска средства односи 32.888 КМ, а на средства из домаћих донација 896.771 КМ. Из буџетских средстава плаћени су само трошкови плата, телефона и енергије за децембар.

Тестирањем појединих врста трошкова као што су репрезентација, трошкови телефона и путни трошкови уочене су слабости система интерних контрола будући да нису донесени интерни правилници који би тачно дефинисали настанак, одобрење и праћење ових трошкова. То за посљедицу може имати нерационално трошење буџетских средстава.

Препорука: Меморијални центар би требао донијети интерне правилнике којим би се регулисала висина, евидентирање и контрола значајних категорија трошкова, а све у циљу успостављања ефикасног надзора над трошењем јавног новца.

6. Јавне набавке

Испитивањем правилности извршених набавки уочили смо да Меморијални центар у 2008. години није вршио избор добављача у складу са Законом о јавним набавкама у БиХ. Поступком ревизије смо утврдили да набавке нису финансиране из буџетских средстава. Уважавајући чињеницу да је 2008. година била година преласка Меморијалног центра на трезорски начин пословања (као буџетског корисника), ипак испуњавајући свој мандат истичемо значај поштовања норми Закона о јавним набавкама те у намјери да допринесемо бољем разумијевању проблематике набавки, желимо скренути пажњу на могуће посљедице непровођења процедура јавних набавки.

Непровођењем поступака јавних набавки Меморијални центар се излаже ризику да произвољним избором добављача плати већу цијену за одређене робе и услуге или оствари пословну сарадњу са предузећима која не поштују пореске и друге прописе у свом пословању и тако директно оштећује државни буџет.

Препорука: Меморијални центар као орган управе на нивоу БиХ дужан је додјелјивати уговоре о јавној набавци радова, роба и услуга у складу са одредбама Закона о јавним набавкама и тако осигурати најефикаснији начин кориштења јавних средстава уз примјену једнаког третмана, недискриминације потенцијалних понуђача и транспарентности.

7. Попис имовине и обавеза

Поступком ревизије пописа средстава и извора средстава за 2008. утврдили смо како исти није урађен у складу са рачуноводственим стандардима. Сврха пописа јесте да се на основу стварног стања усклади књиговодствено стање средстава и њихових извора књижењем разлика, односно вишкова и мањкова и тако осигурају реални подаци у рачуноводственим исказима годишњег обрачуна. Инвентура доприноси да у годишњим финансијским извјештајима буде исказан истинит и фер преглед средстава, обавеза и потраживања под условом да се исти уради у складу са прописима. Ревизијом пописа средстава и извора средстава утврђени су сљедећи недостаци:

- Меморијални центар нема помоћну евиденцију о основним средствима.
- У пословним књигама ранијих година нису била приказана комплетна стална средства Меморијалног центра (набављена и донирана), није вршено усклађивање стварног стања са књиговодственим стањем нити је вршен обрачун амортизације.
- Комисија за попис сталних средстава процијенила је вриједност сталних средстава, која је унесена као почетно стање у главну књигу коју води

Агенција за књиговодство (ранији податак о стању сталних средстава је искњижен).

- Почетно стање сталних средстава није приказано у Главној књизи Трезора са 31.12.2008. нити у обрасцима Годишњег обрачуна.
- Рјешењем о упису у Регистар правних лица БиХ, уписан је капитал (уписани а неуплаћени капитал) Меморијалног центра у износу од 690.000 КМ. Капитал представља буџетом одобрена средства за 2008. годину. Обзиром да овај износ нереално повећава књиговодствену вриједност сталних средстава, неопходно га је искњижити из пословних књига.
- Комисија за попис као стална средства пописала је и средства која представљају ситан инвентар.

Препорука: Препоручујемо Меморијалном центру да изврши ванредан попис имовине и обавеза током 2009. године, с обзиром да попис у 2008. години није урађен у потпуности и свеобухватно у складу са законским прописима. Неопходно је на основу постојеће документације извршити попис сталних средстава и утврдити њихову стварну садашњу вриједност. Меморијални центар треба успоставити помоћне евиденције (књига основних средстава, задужења) за стална средства те укњижити вриједност сталних средстава у Главну књигу Трезора.

III КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

Меморијалном центру је уручен Нацрт извјештаја о ревизији за 2008. годину на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од 15 дана, Меморијални центар није доставио коментаре на налазе садржане у Нацрту извјештаја о ревизији. По том основу овај Извјештај представља коначан извјештај достављен клијенту без корекција у односу на Нацрт извјештаја о ревизији.

Ревизиони тим:

Муневера Бафтић, виши ревизор

Мирела Бошњак, ревизор

Аниса Фејзић, помоћни ревизор

Одобрени и извршени буџет за 2008. годину

МЕМОРИЈАЛНИ ЦЕНТАР СРЕБРЕНИЦА-ПОТОЧАРИ СПОМЕН ОБИЉЕЖЈЕ И МЕЗАРЈЕ ЗА ЖРТВЕ ГЕНОЦИДА ИЗ 1995. ГОДИНЕ

Ред. број	Врста расхода	Одобрени буџет	Промена структуре буџета	Остала повећања буџета	Укупно буџет (3+4+5)	Извршење буџета	Разлика (6-7)	Проценат (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци	650,018	0	0	650,018	32,888	617,130	5
1.	Плате запослених	411,744	0	0	411,744	25,330	386,414	6
2.	Накнаде трошкова запослених	122,208	0	0	122,208	6,569	115,639	5
3.	Путни трошкови	11,685	0	0	11,685	0	11,685	0
4.	Издаци телефонских и пошт. услуга	7,498	0	0	7,498	257	7,241	3
5.	Издаци за енергију и ком. услуге	32,132	0	0	32,132	732	31,400	2
6.	Набавка материјала	14,606	0	0	14,606	0	14,606	0
7.	Издаци за усл. превоза и горива	7,790	0	0	7,790	0	7,790	0
8.	Унајмљивање имовине и опреме	0	0	0	0	0	0	0
9.	Издаци за текуће одржавање	14,606	0	0	14,606	0	14,606	0
10.	Издаци за осигурање	4,869	0	0	4,869	0	4,869	0
11.	Уговорене услуге и друге услуге	22,880	0	0	22,880	0	22,880	0
II	Капитални издаци	20,000	0	0	20,000	0	20,000	0
1.	Набавка земљишта	0	0	0	0	0	0	0
2.	Набавка грађевина	0	0	0	0	0	0	0
3.	Набавка опреме	20,000	0	0	20,000	0	20,000	0
4.	Набавка осталих сталних средс.	0	0	0	0	0	0	0
5.	Реконструкција и инвес. одрж.	0	0	0	0	0	0	0
III	Текући грантови	0	0	0	0	0	0	0
IV	Укупан буџет	670,018	0	0	670,018	32,888	637,130	5
	Број запослених	20			20	16	4	80